

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne: 25.5.2017
Čj. MSP-227/2017-OJD-SPZ/2
Počet listů: 3
Přílohy: 2

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. T.U. - stížnost pro porušení zákona

Příloha:

Trestní spis Okresního soudu v Trutnově sp. zn. 16 T 216/2009
Spis Okresního soudu v Litoměřicích sp. zn. 1 Nt 1724/2015

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch obviněného T.U.,

stížnost pro porušení zákona

proti části výroku o stanovení dohledu z usnesení Okresního soudu v Trutnově ze dne 16.12.2015, č.j. 16 T 216/2009-373, které nabylo právní moci 16.12.2015, tj. dnem vyhlášení.

Shora citovaným usnesením bylo podle § 99 odst. 6 tr. zákoníku, v tehdy účinném znění, rozhodnuto o propuštění odsouzeného T.U. z ochranného léčení psychiatricko-sexuologického, které mu bylo uloženo rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 28.4.2010, sp.zn. 16 T 216/2009, a současně byl odsouzenému nad jeho chováním stanoven dohled na dobu 5 let.

Po právní moci předmětného usnesení byla realizací dohledu pověřena Probační a mediační služba ČR, středisko Uherské Hradiště.

Po přezkoumání předloženého spisového materiálu bylo zjištěno, že obv. T.U. byl rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 28.4.2010, č.j. 16 T 216/2009-171, jenž nabyl právní moci dne 28.4.2010, tedy dnem vyhlášení, uznán vinným přečinem znásilnění podle

§ 185 odst. 1 tr. zákoníku, ukončeným ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku, za který byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu na zkušební dobu čtyř roků. Dále mu bylo podle § 99 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku uloženo ochranné léčení psychiatricko-sexuologické, a to podle § 99 odst. 4 tr. zákoníku ve formě ústavní. Obviněný nastoupil ochranné léčení dne 28.4.2010 poté, co bylo rozhodnuto o jeho propuštění z vazby a předání do Psychiatrické nemocnice Kosmonosy (viz č.l. 176, 179, 181 tr. spisu sp.zn. 16 T 216/2009).

Z trestního spisu sp.zn. 16 T 216/2009 dále vyplývá, že obžalovaný U. byl rozsudkem Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 26.10.2010, č.j. 4 T 192/2010-80, uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. i) tr. zákoníku a odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 9 měsíců, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s dozorem (č.l. 220 výše citovaného trestního spisu). Tento rozsudek nabyl právní moci dne 26.10.2010, tj. dnem vyhlášení. Dne 4.11.2010 byl výkon ochranného léčení psychiatricko-sexuologického v ústavní formě přerušen v důsledku nastoupení do výkonu trestu odnětí svobody v návaznosti na výše uvedený rozsudek Okresního soudu v Mladé Boleslavi, sp.zn. 4 T 192/2010, přičemž pravděpodobný konec trestu byl stanoven na den 4.8.2011.

Na č.l. 239 tr. spisu sp.zn. 16 T 216/2009 je založen trestní příkaz Okresního soudu v Mladé Boleslavi ze dne 26.8.2010, č.j. 4 T 159/2010-16, jímž byl obviněný U. uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. i) tr. zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 let, a současně byl nad obviněným stanoven dohled. Tento trestní příkaz nabyl právní moci dnem 14.9.2010. Následně bylo tímž soudem rozhodnuto usnesením ze dne 5.1.2011, č.j. 4 T 159/2010-23, tak, že obviněný U. vykoná trest odnětí svobody v trvání 10 měsíců, uložený citovaným trestním příkazem, neboť se ve zkušební době neosvědčil. Pro výkon tohoto trestu byl zařazen do věznice s dozorem. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 5.1.2011, tedy dnem vyhlášení.

Usnesením Okresního soudu v Trutnově ze dne 9.3.2011, č.j. 16 T 216/2009-251, byl odsouzenému nařízen výkon trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, uložený mu rozsudkem téhož soudu ze dne 28.4.2010, č.j. 16 T 216/2009-171, jehož výkon byl původně podmíněně odložen na zkušební dobu čtyř roků. Pro výkon tohoto trestu odnětí svobody byl zařazen do věznice s dozorem. Toto usnesení nabylo právní moci dne 18.3.2011. Předpokládaný nástup trestu byl stanoven na den 4.6.2012 s předpokládaným koncem trestu dne 23.10.2013.

Dne 8.11.2011 byl opatřením Okresního soudu v Trutnově, sp.zn. 16 T 216/2009, nařízen výkon ochranného léčení psychiatricko-sexuologického v ústavní formě Psychiatrické léčebně Horní Beřkovic, viz č.l. 348 tr. spisu.

Usnesením Okresního soudu v Trutnově ze dne 14.3.2012, č.j. 16 T 216/2009-310, bylo podle § 99 odst. 6 tr. zákoníku, v tehdy účinném znění, rozhodnuto o prodloužení ochranného léčení psychiatricko-sexuologického ve formě ústavní, uloženého obv. U., o další dvě léta.

Usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23.4.2012, č.j. 10 To 137/2012-321, bylo z podnětu stížnosti obviněného, podané prostřednictvím jeho obhájkyň, podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu naposled citované usnesení okresního soudu o prodloužení ochranného léčení zrušeno, a okresnímu soudu uloženo, aby o věci znovu jednal a rozhodl. V odůvodnění vyslovil stížnostní soud názor, že okresní soud měl v souvislosti s problematickým výkonem

ochranného léčení u obviněného uvážit i změnu ochranného léčení na zabezpečovací detenci ve smyslu § 99 odst. 5 tr. zákoníku, když se obviněný U. odmítl podrobit i novému znaleckému zkoumání znalcem MUDr. J.Z., který tento postup doporučoval. S ohledem na výše uvedené soud konstatoval, že bude třeba aktuálně vyšetřit duševní stav jmenovaného obviněného, a to buď v režimu výkonu trestu pouhou lékařskou zprávou či přibráním jiného znalce, přičemž v případě nespolupráce odsouzeného s dalším znalcem lze nařídit v krajním případě jeho pozorování podle § 116 odst. 2 tr. řádu per analogiam ve vězeňském zdravotnickém zařízení.

Dne 14.8.2013 byla na základě žádosti soudu doručena zpráva vedoucího lékaře zdravotnické služby z Věznice Břeclav, ze které plyne, že obviněný je riziková asociální osobnost s projevy agresivity, nepřizpůsobivá, egocentrická, citově chudá.

Na č.l. 343 tr. spisu sp.zn. 16 T 216/2009 je založen dotaz Psychiatrické nemocnice Horní Beřkovice ohledně konce dvouleté lhůty pro případný další výkon ochranného léčení, přičemž na č.l. 345 je pokyn soudu kanceláři ke sdělení Psychiatrické nemocnici Horní Beřkovice, že dvouletá lhůta pro další rozhodnutí o ochranném léčení běží od 23.10.2013, tj. po výkonu trestu odnětí svobody a dále je zde zmíněno, že o návrzích ohledně ochranného léčení bude rozhodovat Okresní soud v Litoměřicích jako soud místně příslušný.

Dne 23.10.2013 byl obviněný po vykonání trestu odnětí svobody propuštěn a současně byl téhož dne předán do Psychiatrické nemocnice Horní Beřkovice k výkonu ochranného léčení psychiatricko-sexuologického ve formě ústavní, nařízeného mu rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 28.4.2010, sp. zn. 16 T 216/2009.

Psychiatrická nemocnice Horní Beřkovice podáním ze dne 3.7.2015 (doručeným též Okresnímu soudu v Trutnově dne 7.7.2015) navrhla Okresnímu soudu v Litoměřicích rozhodnout o prodloužení ochranného léčení obviněného, o přeměně formy ústavního léčení na ambulantní a o ukončení ochranného léčení sexuologického, přičemž zde bylo řečeno, že pokračováním hospitalizace nelze dosáhnout dalších dílčích úspěchů v ovlivnění jeho chování. Řízení o tomto návrhu bylo tanním soudem vedeno pod sp. zn. 1 Nt 1724/2015 (cit. spis je přílohou spisu sp. zn. 16 T 216/2009).

Opatřením Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 4.8.2015, č.j. 1 Nt 1724/2015-14, byl v rámci řízení o návrhu Psychiatrické nemocnice Horní Beřkovice přibrán znalec s příslušnou specializací k podání znaleckého posudku o zdravotním stavu ods. U. a k posouzení otázek souvisejících s dalším výkonem ochranného léčení. Ze závěrů znaleckého posudku znalce MUDr. P., zpracovaného dne 31.10.2015, vyplynulo mimo jiné doporučení znalce na přeměnu formy ochranného léčení psychiatricko-sexuologického z ústavní na ambulantní.

Okresní soud v Litoměřicích až v rámci přípravy veřejného zasedání o návrhu na prodloužení a přeměnu formy ochranného léčení zjistil, že u obviněného došlo k nesprávnému zápočtu doby výkonu ochranného léčení, které bylo zahájeno již dne 28.4.2010, a konec dvouleté lhůty pro výkon ochranného léčení po přerušení v rámci výkonu trestů odnětí svobody tak měl být správně stanoven na den 15.4.2015, a nikoli na den 23.10.2015. Za této situace Okresní soud v Litoměřicích postoupil dne 10.11.2015 věc k dalšímu řízení Okresnímu soudu v Trutnově s odkazem na § 315 odst. 2 tr. řádu, podle kterého činí rozhodnutí související s výkonem trestů a ochranných opatření soud, který rozhodl v prvním stupni (viz č.l. 362-363 tr. spisu sp.zn. 16 T 216/2009).

Obviněný T.U. byl z Psychiatrické nemocnice Horní Beřkovice propuštěn dne 4.11.2015. (Obviněný byl v této nemocnici přijat dne 24.10.2015 do tzv. zdravotní detence bez svého souhlasu, následně s hospitalizací vyslovil souhlas. Dne 4.11.2015 byl z nemocnice na vlastní žádost propuštěn.)

Okresní soud v Trutnově konal dne 16.12.2015 veřejné zasedání o dalším trvání ochranného léčení za účasti obviněného, jeho obhájkyň a státní zástupkyň. Veřejné zasedání vyústilo ve vyhlášení usnesení ze dne 16.12.2015, kterým soud rozhodl podle § 99 odst. 6 tr. řádu, v tehdy účinném znění, o propuštění ods. T.U. z výkonu ochranného léčení psychiatricko-sexuologického, uloženého mu rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 28.4.2010, sp. zn. 16 T 216/2009, za současného stanovení dohledu nad chováním odsouzeného na dobu pěti let. Vzhledem k tomu, že se odsouzený i státní zástupkyň vzdali práva stížnosti, nabylo usnesení právní moci dne 16.12.2015 v řízení před Okresním soudem v Trutnově jako soudem prvního stupně.

Tímto naposledy citovaným usnesením Okresního soudu v Trutnově ze dne 16.12.2015 byl porušen zákon v ustanovení § 99 odst. 6 tr. zákoníku, v tehdy účinném znění, a to neprospěch obv. T.U..

Podle § 99 odst. 6 tr. zákoníku, v tehdy účinném znění, platilo, že ochranné léčení potrvá, dokud to vyžaduje jeho účel, nejdéle však dvě léta; nebude-li v této době léčba ukončena, rozhodne soud před skončením této doby o jejím prodloužení, a to i opakovaně, vždy však nejdéle o další dvě léta; jinak rozhodne o propuštění z ochranného léčení. Trvání ochranného léčení uloženého podle odstavce 2 písm. b) může být ukončeno, jakmile se během jeho výkonu zjistí, že jeho účelu nelze dosáhnout; je-li nebezpečí, že odsouzený spáchá další trestný čin, soud v rozhodnutí o propuštění z ochranného léčení uloží odsouzenému dohled nad jeho chováním až na dobu pěti let; na výkon dohledu se užije obdobně ustanovení § 49 až 51. O propuštění z ochranného léčení rozhoduje soud.

Podle § 99 odst. 2 tr. zákoníku platí, že soud může uložit ochranné léčení i tehdy, jestliže a) pachatel trestný čin spáchal ve stavu vyvolaném duševní poruchou, a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo b) pachatel, který zneužívá návykovou látku, spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním; ochranné léčení však neuloží, je-li vzhledem k osobě pachatele zřejmé, že jeho účelu nelze dosáhnout.

Okresní soud v Trutnově se při svém rozhodování o dalším trvání ochranného léčení obv. U. výše uvedenými ustanoveními zákona důsledně neřídil.

Obviněnému T.U. bylo rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 28.4.2010, sp. zn. 16 T 216/2009, vedle trestu odnětí svobody uloženo podle § 99 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku ochranné léčení psychiatricko-sexuologické ústavní formou. Je tak zjevné, že při rozhodování soudu o jeho propuštění z ochranného léčení nebyla pro uložení dohledu nad chováním odsouzeného splněna závazná zákonná podmínka, neboť uložení dohledu je podmíněno tím, že ochranné léčení bylo pachateli uloženo za podmínek stanovených v § 99 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, tedy pouze pachateli, který zneužívá návykovou látku, spáchal trestný čin pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním.

Při správném postupu měl senát Okresního soudu v Trutnově rozhodnout podle § 99 odst. 6 tr. zákoníku, v tehdy účinném znění, o propuštění ods. U. z výkonu ochranného léčení bez toho, aby současně uložil dohled nad jeho chováním. Pokud soud tak nepostupoval, porušil zákon v neprospěch ods. T. U., kdy lze odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne

19.10.2011, sp.zn. 3 Tz 75/2011, který se výše uvedenou problematikou zabývá a ze kterého vyplývá, že pokud „soud ukončí ochranné léčení z jiného důvodu, než který je uveden v ust. § 99 odst. 6 věta druhá tr. zákoníku, pak neexistují ani zákonné předpoklady pro uložení dohledu probačního úředníka“.

Na okraj je třeba konstatovat, že případné rozhodnutí Nejvyššího soudu může mít významný dopad na budoucí rozhodování soudů v obdobných případech v rámci problematiky, týkající se přerušení výkonu ochranného léčení v důsledku nástupu odsouzeného do výkonu trestu odnětí svobody, pokud jde o další běh dvouleté periodické lhůty stanovené zákonem pro přezkum, zda i nadále trvají podmínky k výkonu ochranného opatření. Jako správný se jeví názor prezentovaný Okresním soudem v Litoměřicích, že opětovný nástup přerušeno výkonu ochranného léčení nezakládá běh nové dvouleté lhůty, nýbrž je nutno započítat i dříve vykonanou část (období) ochranného léčení.

Po posouzení všech skutečností uvedených shora **navrhují**, aby Nejvyšší soud České republiky:

- 1) podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že pravomocným usnesením Okresního soudu v Trutnově ze dne 16.12.2015, č.j. 16 T 216/2009-373, byl porušen zákon v té části výroku, pokud jím byl stanoven dohled nad chováním obv. T. U. na dobu pěti let, a to v neprospěch obviněného T.U. v ustanovení § 99 odst. 6 tr. zákoníku, v tehdy účinném znění,
- 2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadenou část usnesení Okresního soudu v Trutnově ze dne 16.12.2015, č.j. 16 T 216/2009-373, zrušil a zrušil i případná další rozhodnutí, na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [4 Tz 27/2017](#)